

ПАРИЗ

Тада ми је све било лако јер сам имао двадесет три. Студирао сам, а ноћу сам дежурао као чистач на психијатрији. За сат-два сам завршавао посао. Делио сам храну, после скупљао прљаве тањире, прао их, чекао да болесници погледају филм на телевизији и, кад би легли, неком крпом сам прао ходнике, износио најлон џакове са ђубретом испред клинике, враћао се звиждућући по одзвањајућем степеништу клинике украшеном главама очева психијатрије, седао за сто у кабинету, вадио свеску и цигаре и за два сата бих написао причу. Крајеви су ми били најлакши. Као

чекић су ударали читаоца у главу. На крају сам, као и сваки писац, имао потребу да поделим чудо стваралаштва. Због тога сам звао сестру, па бисмо причали до јутра. Сестре на психијатрији су по правилу биле друштвена створења. Сем тога, као и све сестре, мантиле су носиле на голо тело.

Те ноћи је дежурна сестра била Валерија. Била је десет година старија од мене. Кожа јој је била глатка као лист индига. Знао сам да је разведена и да је некада тренирала ритмичку гимнастику. Села је на високи кауч и леђима се ослонила на зид. Пажљиво је крајем белог мантила покрила бедра бивше гимнастичарке. Као и све сестре, и она је претеривала са шминком, али је њој пристајало да јој очи буду толико црне и сјајне.

– И, шта сад? – питала је. – Хоћеш ли написати једну причу за мене?

Насуо сам у два лончета по два прста медицинског шпиритуса, за секунд га упалио, кануо мало лимуна, додао јој њено пиће, а своје сам испио на екс.

– Написаћу! – казао сам. – Само ми реци шта тачно желиш! Имаш јединствену прилику да поручиш причу. Са невероватним крајем.

Валерија је полако отпила из свог лончета, а после је дуго вртела јефтину, пластичну наруквицу на десном зглобу.

– Желим да будем у Паризу! – одједном је изговорила. – Да седим за сточићем испред неког бистроа са великим излогом, да је тротоар свеже

опран, да се у излогу огледа Сена и да ја имам велики шешир од сламе. И једног мушкарца, у светлом оделу и са мирисом дувана за лулу. Да ми приђе иза леђа и поклони ми букет гербера. Обожавам гербере.

Поново сам насуо у лонче из дволитарске зелене флаше и брзо отпио.

– Решено – рекао сам. – Немаш никакав проблем. Париз је моја специјалност. Али морам да ти видим ноге. Да бих могао добро да их опишем. Прича без лепих женских ногу није никаква прича. Чак је ни крај не може спасити.

Изгледа да ме је алкохол брзо ухватио, али се Валерија искрено забављала мојим лупетањем и засипала ме својим смехом. У том тренутку је повикао Спас. Спас је живео закључан иза једне решетке у малој соби на дну ходника. Храну смо му давали кроз решетке. Узимао би лонче, седао на под и почињао да прска. На крају би изгуљено лонче бацао на плочице.

Валерија се уозбиљила.

– Кључ је код тебе, зар не? Пусти га мало да прошета низ ходник – замолила ме је.

– Добро је њему и тамо.

– Доктор спава на спрату. Нико неће сазнати. Само кратко. Знаш како Спас понекад тужно гледа?

– Спас је животиња – рекао сам. – Хајде да променимо тему.

Почео сам да јој читам најновију причу.

У три ноћу време се некако успорава. Валеријине очи су пуне дугих, испрекиданих зракова. Из мале баште се чују славуји. И Спас се ућутао. Толико је тихо да чујем Валеријино дисање. Завршио сам читање.

– Идем да прилегнем – рекла је и устала. Ја сам јој препречио пут и грубо је загрлио. Није ни мрднула. Није ми помагала, али ме није ни спречавала. Постајао сам све храбрији.

– Чекај – рекла је. Мало се удаљила од мене и почела да се раскопчава. Ја сам дрхтавим рукама зграбио кључеве и закључао врата од кабинета. На крају сам угасио лампу.

Пробудила ме је галама у трпезарији. Нешто се тамо дешавало. Валерије није било. Скочио сам са кауча, испрскао водом очи и ухватио се за браву. Било је откључано. Кључева није било. Неколико болесника је једва држало Спаса. Спас је у рукама стезао дрвену ногу од столице. На устима му је била сасушена пена.

– Ударио је Валерију по глави – рекао је Влатко, један од болесника који су га држали. – Много пута ју је ударио.

Потрчао сам низ ходник. Валерија је лежала на подном мозаику испред купатила. Око ње се сакупило неколико лекара из прве смене. Погнута тела над њом су је скоро сасвим сакрила од мог погледа. Само на тренутак сам видео њену од крви слепљену косу.

На крају су је подигли на нека носила и однели.

Валерију више никада нисам видео. После неког времена сам чуо да је дуго лежала у болници, а да је касније отишла у санаторијум. На крају је и пензионисана због болести. Спас је такође нестао одмах после инцидента. Ваљда су га послали у Карлуково.

Валерија, ево ме на крају како испуњавам обећање са причом о теби. Само што не знам како да је завршим. Због тога ћу је оставити овако. Не знам ни какав наслов да јој дам. Зваће се „Париз”.